

RTU studiju kurss "Starpkultūru komunikācija un konfliktoloģija"

OR000 Rēzeknes akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	RA0850
Nosaukums	Starpkultūru komunikācija un konfliktoloģija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Iveta Graudiņa - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	<p>Studiju kurss sniedz studentiem padziļinātās zināšanas un praktiskas iemaņas par efektīvas komunikācijas principiem starpkultūru un multietniskā vidē, kas ir būtiski robežsardzes darbā, saskaroties ar dažādu tautību, reliģiju un sociālo grupu pārstāvjiem. Kurss attīsta empātisku, tiesisku un ētisku profesionālo saskarsmi, palīdz studentiem izprast starpkultūru komunikācijas barjeras, stereotipu un konfliktu rašanās mehānismus, kā arī piedāvā konfliktu risināšanas un mediācijas stratēģijas.</p> <p>Studiju kursā tiek analizēti cilvēktiesību, starptautisko un iekšējo normatīvo aktu aspekti, kas nosaka robežsardzes amatpersonas rīcību kontaktā ar personām, kuru uzvedību un vērtības nosaka atšķirīga kultūras vide. Īpaša uzmanība pievērsta profesionālās komunikācijas ētikai, starpkultūru sensitivitātei, komandas darba un līderības lomai konfliktu risināšanā, kā arī starpinstitutionālai sadarbībai robeždrošības un migrācijas situācijās.</p> <p>Studiju kursa apguves laikā studenti apgūst, kā atpazīt un novērst potenciālos konfliktus, veidot uzticēšanos un komunikācijas efektivitāti, kā arī pielietot konfliktoloģijas metodes starpgrupu un dienesta līmeņa komunikācijā. Kurša saturs ietver praktiskus uzdevumus, lomu spēles un situāciju analīzi, kas balstīti uz reāliem robežsardzes darba gadījumiem un Frontex mācību scenārijiem.</p>
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	<p>Mērķis: Attīstīt spēju efektīvi komunicēt, sadarboties un risināt konfliktus daudzvalodīgā un multikulturālā drošības vidē, nodrošinot cilvēktiesību, profesionālās ētikas un robežsardzes vērtību ievērošanu dienesta darbībā.</p> <p>Uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Attīstīt prasmi atpazīt un analizēt kultūru un komunikācijas atšķirības, kas ietekmē profesionālo saskarsmi robežsardzes darbā. 2. Pilnveidot efektīvas, empātiskas un ētiskas komunikācijas prasmes dažādos starpkultūru kontekstos. 3. Attīstīt spēju risināt un mediēt konfliktus, izmantojot sadarbības un samierināšanas pieejas. 4. Veicināt kompetenci vadīt un motivēt komandas ar kultūras un profesionālās pieredzes daudzveidību. 5. Sekmēt spēju sadarboties ar nacionālajām un starptautiskajām institūcijām, ievērojot cilvēktiesības, ētiku un starpkultūru jutīgumu.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgais darbs paredzēts, lai nostiprinātu studējošo zināšanas un attīstītu prasmi efektīvi komunicēt un risināt konfliktus starpkultūru vidē. Studenti analizē teorētiskos avotus un praktiskus gadījumus, izstrādā komunikācijas scenārijus, izvērtē starpkultūru konfliktus un sadarbības situācijas, kā arī reflektē par personīgo profesionālo izaugsmi. Patstāvīgais darbs veicina kultūras jutīgumu, empātiju, ētisku domāšanu un komandas darba iemaņas, kas nepieciešamas profesionālai rīcībai robežsardzes un drošības kontekstā.
Literatūra	<p>Obligātā/Mandatory:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Frontex (2022). Common Core Curriculum for Border and Coast Guard Basic Training in the EU. Warsaw. 2. Frontex (2022). Sectoral Qualifications Framework for Border Guarding. Warsaw. 3. Hofstede, G. (2010). Cultures and Organizations: Software of the Mind. McGraw-Hill. 4. Deutsch, M. (2014). The Handbook of Conflict Resolution: Theory and Practice. Wiley. 5. Latvijas Republikas Cilvēktiesību likums, Diskriminācijas novēršanas likums. <p>Papildu/Additional:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Byram, M. (2020). Teaching and assessing intercultural communicative competence. Multilingual Matters. 2. European Commission. (2022). Practical handbook for border guards (Schengen handbook). Directorate-General for Migration and Home Affairs. https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-11/Practical%20handbook%20for%20border%20guards_en.pdf 3. Hofstede, G. (2001). Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications. 4. Trompenaars, F., & Hampden-Turner, C. (2012). Riding the Waves of Culture: Understanding Diversity in Global Business (3rd ed.). London: Nicholas Brealey Publishing. 5. Byram, M. (1997). Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters. 6. Bennett, M. J. (1993). Towards Ethnorelativism: A Developmental Model of Intercultural Sensitivity. In R. M. Paige (Ed.), Education for the Intercultural Experience (pp. 21–71). Yarmouth, ME: Intercultural Press. 7. Deardorff, D. K. (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. Journal of Studies in International Education, 10(3), 241–266.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Profesionālā ētika un psiholoģija (īsā cikla programmā)

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Kultūras daudzveidība un starpkultūru kompetence. Kultūras jēdziens, vērtības un identitāte, kultūras dimensiju teorijas (Hofstede, Hall).	0	0	4	24
Komunikācijas process un kultūras barjeras Verbālā, neverbālā un starpvalodu komunikācija; uztveres kļūdas; kultūras konteksts.	0	0	4	20
Empātija, emocionālā inteliģence un profesionālā ētika Emocionālā pašregulācija, empātiska saskarsme, ētiska rīcība, cilvēktiesību ievērošana.	0	0	4	20
Konfliktu cēloņi un veidi multikulturālā vidē Konfliktu psiholoģija, kultūras un vērtību sadursmes, robežsituāciju piemēri.	0	0	4	18
Konfliktu risināšanas un mediācijas stratēģijas Sadarbības, sarunu un samierināšanas metodes, mediācijas tehnika.	0	0	4	20
Komandas vadība un starpkultūru sadarbība Līderība, komandas dinamika, uzticēšanās veidošana daudzveidīgā vidē.	0	0	2	18
Starptautiskā un starpiestāžu sadarbība FRONTEX, IOM, UNHCR komunikācijas principi, starptautiskās etiķetes un diplomātijas aspekti.	0	0	2	18
Kopā:	0	0	24	138

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas Izprot kultūras daudzveidības un starpkultūru komunikācijas teorijas, kultūras dimensiju modeļus (Hofstede, Hall, Trompenaars) Pārzina konfliktoloģijas jēdzienus, konfliktu tipus un to attīstības stadijas. Izprot diskriminācijas, aizspriedumu un stereotipu ietekmi uz komunikāciju.	Tests vai diskusija: spēj precīzi skaidrot kultūras dimensiju teorijas un pamatot to pielietojumu komunikācijas analizē. Tests vai situāciju analīze: identificē konfliktu posmus un izvērtē to ietekmi uz profesionālo saskarsmi. Reflektīvais darbs vai diskusija: analizē komunikācijas barjeras un piedāvā risinājumus iekļaujošai mijiedarbībai.
Prasmes Prot analizēt un pielāgot komunikācijas stilu atbilstoši kultūras kontekstam. Prot identificēt konfliktu cēloņus un izvēlēties atbilstošas risināšanas stratēģijas (mediācija, sarunas, deeskalācija). Prot pielietot starpkultūru kompetences modeļus (Byram, Bennett, Deardorff) profesionālajā darbībā.	Simulācija vai lomu spēle: pielāgo saskarsmes stilu, ņemot vērā kultūras atšķirības un profesionālās ētikas normas. Situāciju analīze vai grupu darbs: izvēlas piemērotas konfliktu risināšanas metodes un argumentē to efektivitāti. Eseja vai prezentācija: demonstrē spēju integrēt starpkultūru kompetences modeļus praktiskās situācijās.
Kompetence Spēj efektīvi sadarboties multikulturālā komandā, novērst un risināt konfliktus. Spēj patstāvīgi un atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, saglabājot profesionālu ētiku. Spēj veicināt cilvēktiesību ievērošanu un iekļaujošu darba vidi.	Grupu projekts vai novērojums: sadarbojas komandā, respektējot kultūras atšķirības un veicinot kopīgu mērķu sasniegšanu. Situāciju analīze vai refleksija: pieņem ētiski pamatotus lēmumus un saglabā profesionālu uzvedību arī spiedzes apstākļos. Reflektīvais ziņojums vai diskusija: demonstrē izpratni par iekļaujošas komunikācijas principiem un cilvēktiesību ievērošanu praksē.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Starppārbaudījumi	80
Noslēguma (eksāmena) darbs	20
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	6.0	12.0	12.0	0.0		*	